

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΜΝΗΜΟΝΙΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΑ

2.5.1 Συντάξεις

Οι συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις του 2010 και του 2012, εάν εφαρμοστούν πλήρως, θα βελτιώσουν σημαντικά τη μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα του συνολικού συνταξιοδοτικού συστήματος. Ωστόσο, το συνταξιοδοτικό σύστημα παραμένει κατακερματισμένο και δαπανηρό και απαιτεί σημαντικές ετήσιες μεταβιβάσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Ως εκ τούτου, απαιτούνται πολύ πιο φιλόδοξα μέτρα για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων διαρθρωτικών προκλήσεων, καθώς και των πρόσθετων πιέσεων στο σύστημα λόγω της οικονομικής κρίσης. Οι εισφορές έχουν μειωθεί λόγω των υψηλών επιπέδων ανεργίας καθ' ην στιγμήν οι πιέσεις στις δαπάνες κορυφώθηκαν, καθώς πολλοί επέλεξαν να συνταξιοδοτηθούν πρόωρα.

Για να αντιμετωπίσουν αυτές τις προκλήσεις, οι αρχές δεσμεύονται να εφαρμόσουν πλήρως τις υφιστάμενες μεταρρυθμίσεις και επίσης θα προβούν με περαιτέρω μεταρρυθμίσεις για την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας με στόχο την επίτευξη εξοικονόμησης της τάξης του 1/4 του ΑΕΠ το 2015 και της τάξης του 1% του ΑΕΠ έως το 2016. Μεταξύ άλλων, η δέσμη αποσκοπεί στη δημιουργία ισχυρών αντικινήτρων για πρόωρη συνταξιοδότηση αυξάνοντας τις κυρώσεις για την πρόωρη συνταξιοδότηση και καταργώντας σταδιακά τα κεκτημένα δικαιώματα συνταξιοδότησης πριν από τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης.

Οι αρχές έχουν ήδη αυξήσει τις εισφορές υγείας των συνταξιούχων στο 6% για τις κύριες συντάξεις τους και εφάρμοσαν επίσης εισφορές υγείας ύψους 6% για τις επικουρικές συντάξεις από την 1η Ιουλίου 2015· θα υπαγάγουν στην ΕΤΕΑ από την 1η Σεπτεμβρίου 2015 όλα τα ταμεία επικουρικών συντάξεων και θα διασφαλίσουν ότι όλα τα επικουρικά συνταξιοδοτικά ταμεία θα χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από ίδιες εισφορές από την 1η Ιανουαρίου 2015· θα παγώσουν τα μηνιαία εγγυημένα ανταποδοτικά όρια συντάξεων σε ονομαστικούς όρους μέχρι το 2021· και εξασφάλισαν ότι όσοι συνταξιοδοτούνται μετά τις 30 Ιουνίου 2015 θα έχουν πρόσβαση σε βασικές, εγγυημένες συντάξεις με βάση τις εισφορές και με εισοδηματικά κριτήρια μόνον όταν θα έχουν συμπληρώσει την νόμιμη κανονική ηλικία συνταξιοδότησης, που είναι σήμερα τα 67 έτη.

ι. Ως προαπαιτούμενο, οι αρχές: α) θα αποσαφηνίσουν τους κανόνες επιλεξιμότητας για τις ελάχιστες εγγυημένες συντάξεις μετά το 67ο έτος, β) θα εκδώσουν όλες τις εγκυκλίους για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή του νόμου του 2010· γ) θα διορθώσουν τον ν. 4334/2015 με σκοπό, μεταξύ άλλων, να εφαρμόσουν ορθά το πάγωμα των μηνιαίων εγγυημένων παροχών (αντί των εισφορών με κρατική επιχορήγηση) και να το επεκτείνουν στον δημόσιο τομέα· δ) θα καταργήσουν βαθμιαία τα κεκτημένα δικαιώματα συνταξιοδότησης πριν από τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης και τις δυνατότητες πρόωρης συνταξιοδότησης, προσαρμόζοντας σταδιακά το όριο της νόμιμης ηλικίας συνταξιοδότησης στα 67 έτη, το αργότερο έως το 2022, ή στην ηλικία των 62 ετών και σε 40 έτη εισφορών, που θα ισχύει για όλους όσοι συνταξιοδοτούνται (εκτός από τα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα και τις μητέρες που έχουν παιδιά με αναπηρία), με άμεση εφαρμογή.

ii. Έως τον Οκτώβριο του 2015 (βασικό παραδοτέο) οι αρχές θα θεσπίσουν νομοθετικά περαιτέρω μεταρρυθμίσεις που θα αρχίσουν να ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2016: α) το συγκεκριμένο σχεδιασμό και τις παραμετρικές βελτιώσεις για την καθιέρωση στενότερης σύνδεσης μεταξύ εισφορών και παροχών· β) τη διεύρυνση και τον εκουγχρονισμό της βάσης εισφορών και συντάξεων για όλα τα αυτοαπασχολούμενα άτομα, μεταξύ άλλων με μετάβαση από το ονομαστικό στο πραγματικό εισόδημα, υπό τον όρο της τήρησης των κανόνων για τις ελάχιστες απαιτούμενες εισφορές· γ) την αναθεώρηση και τον εξορθολογισμό όλων των διαφορετικών συστημάτων των βασικών συνιστωσών των συντάξεων που είναι εγγυημένες με βάση τις εισφορές και βάσει ελέγχου των πόρων, λαμβάνοντας υπόψη τα κίνητρα για εργασία και για καταβολή εισφορών· δ) τα βασικά στοιχεία της καθολικής ενοποίησης των ταμείων κοινωνικών ασφαλίσεων, μεταξύ άλλων μέσω της εναπομένουσας εναρμόνισης των διαδικασιών για την καταβολή των εισφορών και των παροχών σε όλο το φάσμα των ταμείων· την κατάργηση εντός τριών ετών όλων των εξαιρέσεων που χρηματοδοτούνται με κρατικούς πόρους και την εναρμόνιση των κανόνων σχετικά με τις εισφορές σε όλα τα ταμεία συντάξεων προς τη δομή των εισφορών στο κύριο ταμείο κοινωνικών ασφαλίσεων υπαλλήλων (ΙΚΑ)· στ) την κατάργηση, από την 31η Οκτωβρίου 2015, όλων των περιττών επιβαρύνσεων κατά τη χρηματοδότηση των συντάξεων και την αντιστάθμισή τους με μείωση των παροχών ή αύξηση των εισφορών υπέρ των συγκεκριμένων ταμείων· ζ) τη σταδιακή εναρμόνιση των κανόνων για τις συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλει ο Οργανισμός

Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) προς το υπόλοιπο συνταξιοδοτικό σύστημα κατ' αναλογία («pro rata»)· η) οι πρόωρες συνταξιοδοτήσεις θα επιβαρύνονται με ποινή για όσους θίγονται από την παράταση της ηλικίας συνταξιοδότησης, που ισοδυναμεί με 10% επιπλέον της τρέχουσας ετήσιας ποινής του 6%· θ) τη βελτίωση της στόχευσης των κοινωνικών συντάξεων αυξάνοντας τις συντάξεις του ΟΓΑ για τους ανασφάλιστους ι) τη σταδιακή κατάργηση του επιδόματος αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ) για όλους τους συνταξιούχους έως τα τέλη Δεκεμβρίου του 2019, αρχίζοντας με το ανώτερο 20% των δικαιούχων το Μάρτιο του 2016· ια) αποκατάσταση του παράγοντα διατηρησιμότητας της μεταρρύθμισης του 2012 ή εξεύρεση αμοιβαία αποδεκτών εναλλακτικών μέτρων στο συνταξιοδοτικό σύστημα· ιβ) η ελληνική κυβέρνηση θα προσδιορίσει και θα θεσπίσει νομοθετικά έως τον Οκτώβριο του 2015 ισοδύναμα μέτρα για την πλήρη αντιστάθμιση των επιπτώσεων της εφαρμογής της δικαστικής απόφασης σχετικά με τα συνταξιοδοτικά μέτρα του 2012 και θα καταργήσει τις τροποποιήσεις στο συνταξιοδοτικό σύστημα που εισήγαγαν οι νόμοι 4325/2015 και 4331/2015, σε συμφωνία με τους θεσμούς.

iii. Έως το Δεκέμβριο του 2015, (βασικό παραδοτέο) η κυβέρνηση θα ενοποιήσει όλα τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης σε μια ενιαία οντότητα, θα προβεί σε κατάργηση όλων των υφιστάμενων ρυθμίσεων για τη διακυβέρνηση και τη διαχείριση, θα συγκροτήσει νέο διοικητικό συμβούλιο και ομάδα διαχείρισης χρησιμοποιώντας την υποδομή και οργάνωση του ΙΚΑ, θα εφαρμόσει κεντρικό μητρώο συνεισφερόντων και θα δημιουργήσει κοινές υπηρεσίες. Θα εγκρίνει επίσης πρόγραμμα για τη δημιουργία κοινού συνόλου κεφαλαίων που θα τεθεί σε πλήρη λειτουργία μέχρι τα τέλη Δεκεμβρίου 2016. Οι αρχές θα κινηθούν προς την κατεύθυνση της ενσωμάτωσης της δήλωσης, της πληρωμής και της εισπράξης των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης στη φορολογική διοίκηση πριν από τα τέλη του 2017.

Οι θεσμοί είναι έτοιμοι να λάβουν υπόψη τους τα άλλα διαρθρωτικά μέτρα παραμετρικού χαρακτήρα ισοδύναμου αποτελέσματος στο πλαίσιο του συστήματος συνταξιοδότησης, σε αντικατάσταση ορισμένων μέτρων από αυτά που αναφέρθηκαν προηγουμένως, έχοντας υπόψη τον αντίκτυπό τους για την ανάπτυξη και υπό την προϋπόθεση ότι τα μέτρα αυτά θα παρουσιαστούν στους θεσμούς κατά τη διάρκεια της φάσης του σχεδιασμού και ότι θα είναι συγκεκριμένα και ποσοτικά μετρήσιμα σε επαρκή βαθμό και ότι, ελλείψει αυτών, η βασική επιλογή είναι εκείνη που προσδιορίζεται παραπάνω.

-II-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Άμεσο Ταμειακό Έλλειμμα 1,8 του ΑΕΠ, με συνυπολογισμό των οφειλών των ταμείων άνω του 4%. Το ΙΚΑ έχει έλλειμμα 980 εκατ. ευρώ και ο ΟΑΕΕ 540 εκατ. Ευρώ.

Βασικές αιτίες: Ανορθολογική εξαρχής οργάνωση, εξαέρωση των αποθεματικών των ταμείων και η κρίση. Τα ταμεία απώλεσαν πάνω από 12 δις ευρώ από το PSI του 2012 ενώ συνολικά από το 1950 έχουν απολέσει πάνω από 100 δις από την καταλήστευσή τους από την περίοδο του χρηματιστηρίου.

Ειδικότερα:

- Μόνο στο ΙΚΑ έχουμε μείωση 30% των εισφορών μεταξύ 2010-2014 και 19,2% μείωση των ασφαλισμένων λόγω της εκτόξευσης της ανεργίας από το 12% σε πάνω από 25% λόγω των δικών σας πολιτικών.
- Οι άμεσα ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ έχουν μειωθεί από 2,5 εκατ. το 2009 σε λιγότερο από 2 εκατ. το 2014 με το 28% να απασχολούνται μερικώς έναντι του 16% του 2009.
- Η σχέση συνταξιούχων προς ασφαλισμένους στο ΙΚΑ είναι 1:1,7 ενώ για να είναι βιώσιμο θα έπρεπε να είναι τουλάχιστον 1:2,1
- Οι μισθοί των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ έχουν μέση μείωση 21,8% την τελευταία πενταετία και το 46% των νέων συμβάσεων εργασίας αφορούν μερική ή εκ περιτροπής απασχόληση, με αντίστοιχες αναλογικές μειώσεις στις καταβαλλόμενες εισφορές. Η μερική απασχόληση αυξήθηκε κατά 63% την περίοδο 2009-2014.
- Οι μισοί και πλέον αυτοαπασχολούμενοι δεν είναι συνεπείς στις πληρωμές των εισφορών τους για πάνω από 1 εξάμηνο και οι οφειλές προς τα ασφαλιστικά ταμεία ξεπερνούν τα 13 δις ευρώ, με το ετήσιο έλλειμμα των ταμείων κύριας ασφάλισης να ξεπερνά τα 2,4 δις ευρώ και της επικουρικής τα 1,3 δις ευρώ
- 330.000 συντάξεις βρίσκονται σε αναμονή λόγω της τεράστιας αύξησης των συνταξιοδοτήσεων εξαιτίας των μεταρρυθμίσεων του 2010-12

-III- ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

1. Εθνική σύνταξη «με ρήτρα ανάπτυξης», ίση με το 60% του μέσου εισοδήματος (ετήσιο επίπεδο φτώχειας). Χρηματοδοτείται από την φορολογία για όλους εκείνους που συμπληρώνουν το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης και έχουν τουλάχιστον 15 χρόνια ασφάλισης: Δεν αποτελεί κατώτατη σύνταξη, αλλά τη βάση στην οποία προστίθεται κάθε φορά η σύνταξη που χρηματοδοτείται με εισφορές, βάσει του ισχύοντος αναδιανεμητικού συστήματος.
2. Στην Εθνική προστίθεται σύνταξη με όμοιους κανόνες για όλους:
  - a. Παροχή σύνταξης με βάση το υφιστάμενο σύστημα προκαθορισμένων παροχών (όχι νοητής κεφαλαιοποίησης) με ενιαίο συντελεστή αναπλήρωσης επί του μισθού ή του εισοδήματος.
  - b. Καταβολή εισφορών ανάλογα με το μισθό ή το εισόδημα.

Τόσο η εθνική όσο και η ανταποδοτική σύνταξη τελούν υπό την εγγύηση του κράτους.

3. Ένα Ταμείο Κύριας Σύνταξης με επιμέρους υποδιοικήσεις για τη σύνταξη μισθωτών, αυτοαπασχολούμενων, επιστημόνων, αγροτών. ΟΓΑ και ΝΑΤ παραμένουν αυτοτελή νομικά πρόσωπα για την άσκηση των μη συνταξιοδοτικών τους αρμοδιοτήτων.

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΕΣ:

Εκδοχή 1: Ένταξη των επικουρικών και των επαγγελματικών ταμείων ιδιωτικού δικαίου που δίνουν επικουρική σύνταξη στο ΕΤΕΑ.

Εκδοχή 2: Πρόσθεση της επικουρικής στην κύρια σύνταξη με σκοπό την εξασφάλιση υψηλότερης συνολικής σύνταξης.

ΕΚΑΣ: Μετατροπή του σε Επίδομα Αλληλεγγύης Υπερηλίκων (όχι απλώς συνταξιούχων) για να καλυφθούν και οι ανασφάλιστοι υπερήλικες.

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΙΣΠΡΑΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΕΙΣΦΟΡΩΝ, ΝΕΟΙ ΠΟΡΟΙ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Ενδεικτικά: σύσταση εταιριών αξιοποίησης ακίνητης και κινητής περιουσίας, καταπολέμηση εισφοροδιαφυγής με είσπραξη των εισφορών στην πηγή, ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών από την απελευθέρωση του προσωπικού που θα προκύψει από την ενοποίηση.

ΜΝΗΜΟΝΙΑΚΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ 1%

1. Επιδίωξη να μην καλυφθεί αποκλειστικά από μειώσεις συντάξεων αλλά και από αύξηση εισφορών.
2. Όχι οριζόντιες μειώσεις, αλλά επανυπολογισμός των συντάξεων με βάση ενιαίο συντελεστή και εξασφάλιση των χαμηλών συντάξεων με διατήρηση προσωπικής διαφοράς. Εξαιρέση από την εξασφάλιση προσωπικής διαφοράς των πρόωρων συντάξεων.

Μόνο στο Real.gr